

פרוטוקול מס' 55

מישיבת ועדת הכלכלה

11.12.74 - 11.12.74 שעה 9.00

בכח:

חברי הוועדה:
א. לבני - מ"ט היו"ר
א. אבנר
צ. אמרמי
ס. דרובלס
י. רדניצקי (יו"ר)
ה. זיידל
א. זילברברג
י. מרדעי

כוזמנים:
ש. ארזי - דשם קבלנים
ח. פנחסוביץ - משרד המשפטים
מר טרויג - משרד השיכון
מר לוי - משרד הפנים

מנהיגי הוועדה: פ. פלקסר
בשמה: צ. ספרן

סדר היום: א. מסקנות הוועדה בענין תאונות דרכים.

ב. חוק המסר (דירות) (תיקון), תשל"ה-1974.

ג. חוק ייסוב קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (תיקון מס' 3)

ד. תקנות וייסום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (היקף מספי לענין סעיף 14 לחוק) (תיקון), תשל"ה-1974.

ה. חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (תיקון מס' 3), תשל"ג-1973.

514 ✓

(מקום) 11.12.74

אני פותח את הישיבה.

מ"מ היו"ר א. לבני:

א. מסקנות הוועדה בענין תאונות דרכים

ועדה המשנה שנבחרה על ידי מליאת הוועדה
קיימה מספר ישיבות. הנוסח המוגש לכם
היום הוא על דעת כל חברי ועדה המשנה שהשתתפו בישיבות.

ה. זינדל:

כמה דברים הקטורים בפעילות הוועדה: ראשון
שבדוב המושביט של הכנסת היו דיונים בנושא תאונות הדרכים, נחקלו החלטות,
אך רובן לא הוצעו, שאלנו את עצמנו אם גם עלינו ללכת שוב בדוך זו. ונהגיש
מסקנות ולא הוצעו והגענו לידי מסקנה - אחת המסקנות הראשונות, שחייב
להיות מוסד פרלמנטרי קבוע שיפקח על ביצוע ההחלטות ושפגינו אפשר יהיה
גם להביא את הדו"חות של המוסדות והמשרדים עליהם יוטל ביצוע המסקנות
האלה. אנחנו מתכוונים גם להחליטה שנחקלה בזמנה בכנסת ולא בוצעה -
החלטה על הקמת ועדה משנה קבועה מטעם ועדת הכלכלה לענין תאונות דרכים.
במאי 1968 קיבלה הכנסת החלטה האומרת: " הכנסת מחליטה כי ועדת הכלכלה
תקבע מתוכה ועדה משנה, אשר במגע עם כל הגורמים המבצעים תעקוב אחר
הנעשה בתחום המלחמה בתאונות דרכים." אנחנו רואים את המפתח בביצוע
החלטה זו, שנחקלה עוד לפני שש וחצי שנים.

הגענו לידי מסקנה שיש ייבוי מוסדות
העוסקים במלחמה בתאונות הדרכים ואין מומד ממלחתי אחר העוסק בכך. דבר
זה קשור גם עם העובדה שמע"ץ קשורה עם משרד העבודה ולא עם משרד החברות.
בנושא זה אנחנו מבקשים לקיים את ההחלטה שנחקלה על ידי ועדת הכלכלה
ב-7. באוגוסט 1974, האומרת שיש צורך להעביר את מע"ץ למשרד החברות.

אח מע"ץ בכללוחה?

מ"מ היו"ר א. לבני:

הכוונה לכבישים.

פ. פלקסר:

ה. זינדל:
בדף 3 למסקנות נאמר: " מע"ץ, כחטיבה
במשרד העבודה, הוא הגורם הלומד, המציע,
המתכנן והמבצע את התשתית החברתית. מוצע כי הטיפול הכולל הנ"ל, אולי
להוציא הביצוע, יועבר למשרד החברות המופקד על הצרכים והתכנון של
התחבורה עצמה, ומן הדין שהוא יקבע את סדרי עדיפויותיה. " בהמלצות שהגיש
שר החברות לממשלה - ועל כך התקיים כאן דיון - הוא הציע להעביר את
מע"ץ ושמיית למשרד החברות.

אנחנו ממליצים במסקנות על הקמת רשות
עליונה לבטיחות בתחבורה. גם בנושא זה נחקלו בעבר החלטות שלא בוצעו.
מחבר ששר החברות, שזה שהיה סגן שר, המך מאד בהצעה זו, אבל עכשיו
אינו מחלהב ממה אלא אם כן יעבירו את מע"ץ למשרד החברות. יש להניח -
בהחאם למה שמענו מאנשי משרד החברות - שהמשרד יסכים להמלצה זו, שאנחנו
רואים אותה כחשובה מאד.

מה פירוש להעביר את מע"ץ למשרד החברות?

א. זילברברג:

הכוונה שיש להעביר את החלק המתנון את
התשתית החברתית. הכוונה של ההמלצה מטעה

מ"מ היו"ר א. לבני:

במקצה נצטרך לשנות אותה.

אני מסכים.

ה. זינדל:

מתוך הדיונים למדנו שתאונות הדרכים הן בגדר
מחלה כרונית שקשה להילקם בה, אבל גם אם אי אפשר לבטל כליל את תאונות
הדרכים - כפי שאמר חבר הכנסת מודעי - לטחוח אפשר לצמצם אותן. אני מציע
לוועדה לקבל את המסקנות, להניח אותן על שולחן הכנסת, כדי שאפשר יהיה
לגשח לביצוע אותם הדברים הכלולים בהן.

י. דרניצקי (יודין):

בגלל סיבות ארגוניות גרידא - ועדת המשנה
התכנסה באותן שעות שישבתי בישיבת היושב-
ראש והסגנים - לא יכולתי להשתתף בעבודת ועדת המשנה. אני מבין את חברי
ועדת המשנה על העבודה שעשו, עבודה שלצעדי לא יכולתי להיות שותף לה.

למרות המכשול הטכני שמנע ממני להשתתף
בישיבות ועדת המשנה, לי כמובן יחס לנושא, גם כמציע ההצעה לסדר היום
במליאת הכנסת וגם כאחד מחברי הכנסת העוקב בדאגה רבה אחר המתרחש בכבישים.
ואומר מספר מלים: בהמלצות ועדת המשנה, בהן אני מוצא דברים חשובים, חייב

י. דרניצקי (יו"ר):

אני לשים לב למשקל הבלתי מספיק שניתן לבנות המוניטרי בדרכי האונזות הדרכים והוא הגורם האנושי. הנועדה אמנם מזכירה את הגורם הזה, אך לדעתי היא לא מייצגת את מלוא המסקנות הנובעות ממנו. אני מתייחס בהתייחסות לסטטיסטיקה, אולם שיעור דעה מוטמנת - שאני שומר על כמות המבלה לא מעט שנים ליתר הנאה - שהגורם האנושי הוא הגורם המכריע בתאונות הדרכים. זאת לי כדי ללא תשום מסקנות לגבי הטיפול בנושא זה. אני מעדיף להיות להגיס למפנה. אינני רוצה לעסוק בשאלה המעניינת כשאלעצמה את אפשרויות הכלל למנוע תאונות דרכים, אבל בייחוד שאפשר לצמצם אותן במידה רבה על ידי שינוי זכויות. יש עדיפות לתמוך עם מה שנעשה באונזות חוץ וגם מתגובות של ציבור הנהגים למבצעים שונים שועשו במשך השנים. לפיכך הייתה הופך את סדר המסקנות: הגורם האנושי צריך לתפוס מקום בראש לא רק מבחינת סידורית אלא גם מבחינת הדגש שניתן לנושא זה.

מערכת הטיפול בנושא האנושי מציגה לפנינו שלוש שאלות. שאלה ראשונה - הפיקוח על הכבישים. צריך לקבל החלטות מדויקות לכח בדבר כוח האדם והאמצעים הטכניים שצריכה להקדיש ממשלת ישראל, שבידיה הפיקוח על שמירת הבטיחות בדרכים, כדי שתוכל לעמוד במשימה זו. מה שמצוי עכשיו איננו עונה על הצרכים נוכח המצב בכבישים. צריך להגדיל באופן ניכר את מספר הנהגים, צריך להקדיש כוח אדם רציני ובעל רמה גבוהה יותר לפיקוח מתמיד בדרכים; יש להגדיל את כמות העוזר העומד לרשות המטרה, ויש ליצור נדאח שמטרת ישראל היא הנושא באחריות העיקרית לפיקוח בדרכים. יכול להיות שכל זה דרוש שינויים רציניים בחקיקה ומשטרה ישראל; ייתכן שדרושות לנו החלטות בלתי שגרתיות, כגון החלטה שנתקבלה בשעתה על הכנסת משמר הגבול לערים הגדולות כדי להילחם בבריחות, או כגון החלטה להקדיש לכך חלק מכוח האדם של אה"ל, ואני מתכוון בראש וראשונה לחיילות לצרכי שמירה שונים בערים, בשיתוף פעולה עם המשטרה; ייתכן שחוצה לנו החלטה נועזת על כוח אדם, עם השלכות החקיקתיות והאדמיניסטרטיביות הנובעות מכך. אני רואה בזה הנאי ראשון לתמורה.

את נצא מתוך הנחה שהגורם האנושי הוא המכריע בתאונות הדרכים, עלינו להעמיד את העניין של העבריינות בדרכים באור חדש. יש צורך בהדקת הנורמות המשפטיות והציבוריות המקובלות עלינו בשעה שאנו באים לדון ולטפל בעבריינות בדרכים. הציבור שלנו מתייחס ביהס סלחני לרצח בדרכים ונראה לי שגם המשפט שלנו לוקה באותו יחס עצמו. צריכה להיות חמורה - ועל הכנסת ליצור חמורה זו - שמי שפגע באדם, מי שגם לתאונה מתוך יחס שלילי או מתוך התנכרות מודעת לכל כללי הזהירות וחוקי התעבורה בדרכים, הציבים לראשונה בנושא באחריות פלילית מודגה ואשונה. הכנסת צריכה לחתידה בבידול שיפוט גישתו של הציבור ושינוי החפיסה המשפטית. עליה לדרוש את שינוי האסלים, שיחבטא בניסוח סעיפי החוק הדנים בעבריינות.

דבר נוסף במקורה זו: יש לבחון מחדש את מקומה של מערכת ביטוח הרכב והנהגים במלחמה נגד תאונות הדרכים. גם היום מסרבות הברית הביטוח לבטח בביטוח רביל נהגים וצידיביטמים, אלא הן מבטחות אחר בתנאים מבודים יחודי. לדעתי יש להחמיר ולהכביד בעניין זה עוד יותר, כדי שאפשר יהיה להודיע נהגים כאלה מהכביש לא רק בדרך שיפוטית אלא גם בדרך זו של אי ביטוח. אני יודע שזה לא קל, אבל שבץ-מאזה הנהגים גאלפי פצועים מדי שנה, שלא לדבר על נזקי רכוש, הם דבר קשה יותר, מאז אפשר להחבר עלינו בלי אמצעים קשים.

הערה אחרונה: אני מכבד מאד פרופסור ורואה כרצויה להבהיר את אנשי מדע במסדרות ציבור ובוועדות שנועדו לטפל בבעיות שיש בהן עניין ציבורי, אבל אני מציע שבראש מטה למלחמה בתאונות דרכים יעמוד אדם מצוה רשות שעליה אנהנו מסילים את עיקר המלחמה בתאונות הדרכים. אני מציע שייה מטה אופרטיבי למלחמה בתאונות דרכים, בשיתוף גורמים שונים, אבל בראש מטה זה צריך לעמוד קצין מטרה דם דרג, מכיוון שלפי הקונספציה שלי אני מסיל על המשטרה את האחריות העיקרית למלחמה בתאונות הדרכים. אשמח לראות את משרד החחבורה מיוצג במטה זה, את העיריות ועוד ושיית, אבל הביצוע צריך להיות מרוכז ביד אות ובסמכות אחת - אותה סמכות שצריכה לשאת באחריות העיקרית למצב ולחפש דרכים לשיפורו.

מ"מ היו"ר א. לבני:

הדיון במליאה הכנסת בנושא זה מתקיים ב-11 ביוני. היום - 11 בדצמבר, כלומר עברה כבר חצי שנה. עלינו לעשות מאמץ שהמסקנות יונחו בהקדם על שולחן הכנסת. מכיוון שבמסקנות הנועדה יש גם המלצה על הקמת ועדה משנה מתוך ועדה הכלכלה שתבוא במגע עם הגורמים השונים ותעקוב אחר הנועה בחחום המלחמה בתאונות הדרכים, אני מציע שאם כל ההתייחסות לשינויים - וגם לי יש הצעות כאן ושם - נשאיר לנועדה זו, במידה ואכן נתקבל המלצה. ועדה המשנה חוכל להכניס שינויים במלצות המקוריות, בהתאם לצורך, כך שלא נצטרך לחזור ערשנו לחחילת שלבי הפעולה. הגורם האנושי, שעליו דברנו הנו-הכנסת יוציין, מופיע במסקנות, ואם כי לא במקום הראשון ובאוחו משקל שמכונס הכנסת יוציין היה רוצה לייחס לו.

א. זילברבוך:
מאז אני חבר ועדה הכלכלה עלו כמה פעמים הצעות לסדר היום בנושא שאנחנו דנים בו עכשיו, ואילו היינו עוברים על הפרוטוקולים - דבר שועדה המשנה בוודאי עשתה - היינו רואים שאין כמעט מלה שלא נאמרה בנושא זה. כל השלטים בדרכים אומרים: זהירות בדרכים, אבל אין אף שלט האומר: על הסעו בדרכים, וכדי למנוע תאונות בדרכים צריך שיהיה שלט כזה. אבל הוור שאי אפשר למנוע תאונות, במיוחד אצלנו, במצבנו, כשאנשים חוזרים מהצבא, מהחזית, מהמזבל. ומי שזוכר את אירופה בימי המלחמה יודע שהיו אז הרבה מאד תאונות. נסיעה בדרכים מהיבשת אדם שיהיה רגוע.

הנושא חמור ועומד על סדר יומנו יום יום. לכן אני מחשיב מאד את המלצה שממליצים עוד פעם, שחיה ועדה משנה ליד ועדה הכלכלה. ואני רואה אותה לא רק כוועדה שתפקידה לסבל דו"ח, אלא כוועדה פעילה שגם צריכה לדון על הדו"ח ולקיים ישיבות לכל הפחות פעם בחודש, וגם ללמוד את מה שמתרחש בעולם הגדול, כדי למנוע תאונות דרכים. גם נושא ההטבה, שהוא נושא ממדרגה ראשונה, יכול להיות מתפקידה של הוועדה, היכולה לנצל את כלי התקשורת לענין זה.

אני שותף לדעת היושב-ראש, שאם נצליח להקים את ועדה המשנה, נוכל דרכה להעביר את כל ההצעות לשינויים. אם תוקם ועדה קבועה כזאת, אבקש להיות חבר בה, כי יש מה לפעול בשטח זה.

נראה לי שועדה המשנה עשתה עבודה חשובה מאד, וגם הצורה בה מגישים את המסקנות מעידה על כך.

מ. דרובלס:
ועדה המשנה עשתה עבודה יפה ואני מבורך אותה על כך, אם כי יש כמה מוקדים שבהם היה כדאי להתרכז ולהשלים את העבודה.

אני מצטרף לאלה שהציעו ועדה משנה קבועה, שתכנס לפחות אחת לחודש כדי לעקוב אחר ביצוע המסקנות וההחלטות שנתקבלו על ידי הוועדה. אין כמעט שנה שועדה של הכנסת לא חידן בנושא התאונות בדרכים עם גורמים ציבוריים שונים, אך לצערנו הרב לא השתנה דבר. הוצאו הרבה המלצות - ואפשר היה לפתור כרכים בנושא זה - אבל לא חמיד מבצעים אותן. ייתכן שלא ניתן לבצע אותן, אבל אז על הגורמים לדווח לוועדה מה אינו ניתן לביצוע ומה הסיבות לאי היכולת לבצע. אם ועדה משנה קבועה תעקוב אחר הדברים באופן מתמיד, ייתכן שנראה תועלת בדבר.

אחד הגורמים החשובים מאד, אולי הגורם הראשי, לתאונות הדרכים בארץ הוא מצב הכבישים. חבר-הכנסת יודין אמר שיש להגביר את הפיקוח המשטרתי, אבל אינני הושב שפיקוח זה יכול לתרום הרבה למניעת התאונות. גם אם נעמיד ניידת על כל קילומטר לא נמנע את התאונות. מה שכן יש לעשות - להתחיל לטפל במצב הכבישים, למנוע את ההפקרות שכל רשות יכולה לפתוח תעלה ולהשאיר אותה פתוחה; משרד התקשורת פותח תעלה ומשאיר אותה פתוחה שבועות; אחרי כך באה חברה אחרת ופותחת תעלה; לאחר מכן באה העירייה ופותחת ביוב. צריך שיהיה פיקוח של זמן על ביצוע עבודות מסוג זה - מתי פותחים תעלה ומתי צריכים לסגור אותה. ואם פותחים בור בכביש, לא ייתכן שהוא יהיה פתוח שבועות בלי שיהיה סימון מספיק. כל זה בכבישים עירוניים, אבל המצב המור גם בכבישים בין-עירוניים, אם בכבישים עירוניים נוטעים הנחלים יותר לאט ונוקטים יותר זהירות, לא כן המצב בכבישים בין-עירוניים. אנחנו מכירים מוקדי תאונות רציניים מאד, אחד מהם - בקסטל, ואין שגה"ה בעיקר בחורף - שלא קורות שם תאונות קטלניות על אף כל מה שנעשה. אינני יודע בכמה נפשות שילמנו רק בסיכוב זה. מדוע שלא יהיו שלטים מוארים במוקדי תאונות אלה, שיחדרו לתת-הכרות של הנהג, אם ירצה ואם לא ירצה? גם בבתי הספר יש להתחיל בחינוך לזהירות בדרכים כבר בכיתות הנמוכות ולהקדיש לנושא זה מספר שעות מספיק. על הדור הצעיר בוודאי ניתן להשפיע. הוא הדין לגבי צה"ל. אני יוצא מחוץ הנחה שבעל דרכ פורטי חס על הרוב שלו לפחות, אם לא על חייו. אבל חייל הנהג ברכב לא שלו, החומר עיף מתפקיד, חושב על דברים אחרים ואינו יכול להתרכז בנהיגה הוא אדם שמועד לתאונות. התענינות באיזו מידה מעבירים את הנושא של תאונות הדרכים בצבא והחברו לי שכמעט ולא נעשה כלום.

יש לנצל את כלי התקשורת להטבה ולמלחמה בתאונות הדרכים. פעם היו נוחנים סרטון בסוף חוכניות הטלביזיה. מעט אנשים ראו את הסרטון, כי בדרך כלל נוהגים האנשים לסגור את הטלביזיה לאחר החדשות. את הפירוטומה ואת ההסברה צריך לתת רונקא במסגרת החוכניות הפופולריות ביותר.

מ. דרובלס:

כנזכר לעיל גם לגבי מודעות בעתונים.
אדם שעוקב אחרי המודעות בעתונים ומחפש
אחר כל מודעה, טוב שיחקל מדי פעם בפעם גם בשווקה כזאת. מדוע שלא יהיו
בעתונים מודעות גדולות עם תמונות? באמצעות העיוסום ניתן יהיה להגיע
לכל אחד ואחד.

א. אבטביל:

גם אני רוצה לכוון את ועדת המשנה על
עבודתה. המקיפה חומר רב ומצוייך. אני
מקווה שאפשר יהיה ליישם את ההמלצות גם עכשיו. זו שכל המציל כשמישראל
מקיים עולם שלא יבט על כך יבורכו חברי הוועדה.

העדה אחת בלבד, שהייתה רוצה שהועלה גם
בוועדה הקבועה שחוסם לנושא האוננות הדרכים; ישנה קבוצה גדולה של נהגים,
בעיקר נהגי מכוניות גדולות, משאיות, שלא היו בחופשה שנתית או בחופש
הבואה חקופה ארוכה מאד. אמנם אי אפשר לדבר בהכללה, אך יש נהגים רבים
הנהגים עשרים שנה ללא הפסקה, למעט אותם ימים שהמכונית הייתה צריכה להיות
במוסך. ייתכן שצריך היה באמצעי הסברה לשכנע את משרדי ההגבלה בעלי הרשיון,
שמאוגדים בהם הרבה נהגים, ללחוץ על הנהגים שאחת לשנה יפסיקו את עבודתם
לשבע-עשרה ימים ויציאו לחופשה. הנהגנו דבר זה במשרד תובלה אחד, שבו
ארבעים-חמישים משאיות, והדבר עלה יפה. גם הנהגים הגיבו בהיגון ואמרו
שהם מרגישים כאנשים חדשים אחרי הפסקה של כעשרה ימים. אני מקווה שוועדת
המשנה הקבועה תראה בזה חלק מדרכי ההסברה או אפילו תובה.

2. מודעי:

אני בעד זה שלא נכניס בשלב זה תיקונים
בהמלצות. יש להכניס תיקון טכני אחד בלבד:
בעמוד הראשון נאמר שמספר חברי ועדת המשנה הוא 9, וצריך להיות - 5.

ה. זיידל:

אני שמח על ההערות שהושמעו. כל מי שקרא
את החומר בדיוקנות יכול היה לראות שכל
הדברים שנאמרו כלולים במסקנות, לרבות דברי חבר-הכנסת יודין על הגורם
האנושי. באחת ההמלצות נאמר: "הוועדה מודעת לכך כי הגורם האנושי מהווה
חלק בלתי מבוטל בגרימת התאונה", ואנחנו מקדישים לכך הרבה מקום, אם כי
ייתכן שיש עוד מקום להרחיב.

חבר-הכנסת דרובלס העיר לגבי ההסברה במסגרת
צה"ל. לא הקדשנו לנושא זה הרבה מקום, למרות ששמענו את תת-אלוף ורדי
וגם את נציגי המשטרה הצבאית. אולי כדאי להוסיף להמלצות סעיף מיוחד
על התאונות בצה"ל, בהסתמך על הדברים שאמר תת-אלוף ורדי.

מ"מ היו"ר א. לבני:

נראה לי שזו הפעם הראשונה שיוזנה על שולחן
הכנסת מסמך מקיף ומכובד בנושא תאונות
הדרכים. בהסתמך על הכלל, שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם
מלא, נראה לי שחבל להפסיק זמן וכדאי ליישם מהו ככל האפשר את המלצות
הוועדה. נכניס להמלצות את התיקון הטכני שהעירו עליו חבר-הכנסת מודעי,
ונשנה גם את הכותרת בסעיף המדבר על העברת החלק המחכנן את התשתית
התחבורתית במע"ץ למשרד התחבורה.

השאלה אם להוסיף להמלצות סעיף המדבר
על התאונות בצה"ל או להשאיר זאת לוועדת המשנה הקבועה, כשם שאנחנו משאירים
לה דבר אחרים.

ה. זיידל:

אני מסכים שבענין הסעיף המדבר על צה"ל
חדון ועדת המשנה הקבועה.

מ"מ היו"ר א. לבני:

חבר-הכנסת יודין מבקש להוציא את שמו
מושימת חברי הוועדה בטענה שלא השתתף
בישיבות ועדת המשנה.

ה. זיידל:

אני מחננד לכך. חבר-הכנסת יודין היה פעיל
בישיבה הראשונה, החשובה ביותר, גם בדיון
בוועדת המשנה הסתמכנו על דבריו שנאמרו במליאה והחשבתנו בהם.

מ"מ היו"ר א. לבני:

אנחנו יכולים לאשר את ההמלצות, עם התיקונים
הקלים שיוכנסו בהן, כדי להניח אותן מהר
באחד הישיבות הקרובות של ועדת הכלכלה והיא תחייס לבושאים שהועלו.
החלט: לאשר פה אחד את מסקנות הוועדה
בענין תאונות דרכים.

ב. חוק המכר (דירות) (תיקון), תשל"ה-1974

החלפת סעיף 12:
ח. פנחסוביץ:
מוצע נוסח אחר, האומר: "החלפת סעיף 12:
1. בחוק המכר (דירות), תשל"ג-1973 במקום
סעיף 12 יבוא: "תחילה 12. תחילתו של סעיף 6 ביום ה' בתשרי תשל"ד
(1 באוקטובר 1973). יתר הוראות חוק זה תחילתן ביום י"ח בטבת תשל"ה
(1 בינואר 1975)."

כאשר אמרנו בנוסח הכאול "אולם תחילתו של
סעיף 2 ביום י"ח בטבת תשל"ה (1 בינואר 1975)" התכוונו לדחות רק את תחילת
מסירת המפתח, אך להשאיר בחוקף את סעיף 6 - שהחארין המקורי שלו הוא
1 באוקטובר 1973 - המדובר על מסירת פורטים ביהם לתקנון. מכיוון שהדבר
לא בא לידי ביטוי מדוייק, אנחנו מציעים את הנוסח שהבאתי.

סעיף 6 דן בחקנון בית משותף וצאמר בו:
" הרושם דירה בבית משותף או בבית המיועד להיושם כבית משותף והתקנון שחל
על הבית או שבדעתו להחיל על הבית מבטל או משנה הוראה של התקנון המצוי
המתייחס לענין מן הענינים המנויים להלן חייב לכלול במפורט ולצדף לחוזה
המכר פורטים על אותו ענין." ואלה הם הענינים: הוצאת חלק מן הרכוש
המשותף; שיעורו של החלק ברכוש המשותף הצמוד לבית; שיעור הוצאות השתתפות
בהוצאות הבית המשותף ובשירותים המחוייבים בקשר אליו; סדרי גביה
וסדרי ניהול הבית המשותף; כל ענין אחר שקבע שר השיכון בצד בדרך האמורה
בסעיף 3 א.

בבית משותף קיים תקנון. התקנון יכול להיעשות
על ידי הדיירים עצמם, אבל אם לא קבעו תקנון, חל על הבית המשותף,
אוטומטית, התקנון המצוי המופיע בתוספת לחוק המקרקעין. שם נאמר שהרכוש
המשותף שייך בחלקים שווים, לפי שטח כל דירה, לבעלי הדירות. את התקנון
יכול לרשום גם אדם אחד; יכול לרשום אותו גם הקבלן לפני שהוא מעביר
את הדירות, ובתקנון זה הוא יכול לומר, למשל, "שהגג או חלק אחר
מן הבית, או מקום חניה, אינם שייכים לדיירי הבית והוא מוכר אותם למישהו
אחר. לאחר מכן מסתבר לדיירי הבית - שלא ידעו ששוללים מהם חלק מן הרכוש
המשותף - שאין להם חלק בגג או במקום החניה, שנמכרו על ידי הקבלן לאחר.
מכיוון ששר המשפטים ממנה על ביצוע חוק המקרקעין ומכיוון שהכוונה
היא למנוע דברים מסוג זה, מחייבים את הקבלן למסור במפורט או לצדף לחוזה
המכר את הפרטים המשנים את התקנון המצוי. כלומר, קובעים שההוצאות או
הרכוש המשותף אינם מתחלקים בחלקים שווים בין כל דיירי הבית, לפי שטח
הדירה.

מ"מ היו"ר א. לבני: האם זה חל גם על אלה שלא קונים חלק בנכס,
אלא קונים מניות בבית משותף? זה מקובל.

ח. פנחסוביץ: זה היה פעם. היום זה כבר לא מקובל.

מ. דרובלס: תחילתו של סעיף 6 היא מ-1 באפריל 1973.
מה הרטרואקטיביות הזאת?

ח. פנחסוביץ: איננו באים לאשר עכשיו את הרטרואקטיביות,
אלא את החלק השני שגל בדחיה. אנחנו באים
לדחות רק חלק מן ההוראות ולהשאיר בחוקף חלק אחר - סעיף 6 - כדי להגן
על אותם קוני דירות שהיו זכאים לקבל מן הקבלן את כל השינויים בתקנון
שקבע, כבר מיום תחילת החוק. הוראה זו כבר נמצאת בחוקף ואיננו רוצים
לדחות אותה עד ינואר 1975.

י. מודעי: כדי להבהיר את הכוונה רצוי לנסח את תחילת
הסעיף כך: "תחילתו של סעיף 6 תשאר ביום י"ח"
בחשרי תשל"ד (1 באוקטובר 1973)."

ח. פנחסוביץ: אני מקבלת את ההצעה. את הנוסח הסופי אתאים
עם נסח משרד המשפטים.

הוחלט: הוחלט לאשר את הנוסח שהוצע על ידי משרד המשפטים
להחלפת סעיף 12, בתיקון הבא: לאחר המלים "תחילתו"
של סעיף 6 "תבוא המלה "תשאר".

ג. חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (תיקון מס' 3)

ש. ארזי:

בישיבה הקודמת של הוועדה הציע יושב-ראש הוועדה,
חבר-הכנסת חמיר - והיה זה גם על דעת נציגי
השלטון המקומי - לדחות את הפעלת רישום קבלני משנה ובכך להסיר את ההסתייגו

ש. ארזי:

לחוק,

של בציני השלטון המקומי/שחששו להכבדה החובות את שר השיכון על הקנה הרווחה את מועד הרישום המרבי של קבלני משנה עד 31 בדצמבר 1975.

מ"ם היו"ר אהרן לובני: בענין של דצו כחוק 30 בנובמבר 1975 ולא "המסמך".

ש. ארזי:

זה המועד המרבי להגשת בקשה לרישום, אולם המועד המרבי לרישום הוא 31 בדצמבר. מכיוון שיש בענין כלליים גם של ח כדי הורעה כגם של בציני הנוכחים האחרים שהופיעו כפני הוועדה לניקון המוצע, שלו חשיבות מיוחדת מאד לגבי הפעלת חוק אישור קבלנים, אני מבקש לאשר את התיקון ולהעביר למדינה שניה זשלישית בנוסחה.

במסמך לאשר את התיקון בצו.

תקנות רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (היקף כספי לענין סעיף 14 לחוק) (תיקון) תשל"ה-1974

ש. ארזי:

בסעיף 14 לחוק כתוב שאשר יקבע את הסכום המינימלי המחייב רישום קבלן. שרי השיכון והעבודה קבעו ביסודו בתקנה שהסכום המינימלי המחייב רישום קבלן הוא 50 אלף לירות, והתכונה לביצוע הוצאה באתר אחד. לאור זה, כל המבצע עבודות בסכום של 50 אלף לירות אינו חייב ברישום, ויש היבט מאד קבלנים קטנים המבצעים עבודות שימושים בסכומים של עד 50 אלף לירות. לאור ההתייחסות האחרונה אין כיום משמעות ל-50 אלף לירות, ומכיוון שסדרות התייקרות של לפחות 50%, הוצאת בקשה לאשר לאותם קבלנים להעלות את הסכום שאינו מחייב רישום עד 75 אלף לירות. הבאנו את הנושא לדיון במסגרת הקבלנים, שם הוצעה הדעה שאם אמנם חייב כל סוגי עבודות בסכום שמעל 50 אלף לירות עד 75 אלף לירות להישטר, בתוך גמר ירידה ארבעה מאיבם כשירים להיות קבלנים לקבלנים. מכיוון שישנה פגיעה בקבלנים להעלות את תקרת תכולת חוק ל-75 אלף לירות, מכיוון שמסעיף זה הוצע אישרו ועדת הכלכלה, אנהנו מבקשים מהוועדה לאשר את התיקון.

ש. אמנדאי:

בכל החוקים ספגת הכנסת אחרי ההתאמה לאינפלציה, ואם ניתן לערוך את היבד היה זה טוב, אני חושב שהטענה בטובה, כי אם לא נגדיל את הסכום אנהנו הופכים אדם שאיננו קבלן, המבצע עבודה מסויימת, לקבלן, מה שאין כן. אם מדובר בחוק חדש נטענת השאלה אם לא כדאי היה לקבוע ליתו שהוא סוגי עבודות הנדסה, התאמה, כלי שלא יצטרפו לבוא כל פעם לכנסת כדי להנמיך את הסכום.

מ"ם היו"ר אהרן לובני:

כנושא זה יש אינדקס יוקר הנכיה המחייב גם את קוני הדירות, גם את הקבלנים וקבלני המטבח. סיוע של כהנים סעיף בחוק, או סעיף צמוד לסעיף זה, שכל טכום יהיה כפוף לאינדקס יוקר הנכיה, שהוא סוגי עבודות.

ש. אמנדאי:

אפשר לכנוע שאם נכיה, אינדקס הבניה עובר 20% מתאימים את הסכום.

ש. ארזי:

זה בדיוק מה שעשינו לגבי שיעורי הסכומים העליונים שבחוק. לפני כשנה ויצי, כשראינו שהשינוי באינדקס קנה הבניה עלה כ-25%-30%, קבענו בתקנה, לגבי הסכומים העליונים, שכל הסכומים עוליה כ-25%. לפני כשנה, כששוב היה שינוי, הוציאו השירים תקנה שכל הסכומים עוליה כ-50%. ביגואר נוסף שוב לשקול את התיקון.

מה שלא היה ברור אלה הם הסכומים הנמוכים שבחוק, ולכן ביקשנו לחקן את הגבולות של תחתית הסכומים בתקנה כדי להתאים אותם לאינדקס.

ס. דרובלס:
טוב שמביאים את התקנה לאישור הוועדה
מדי פעם, כי על ידי כך מאפשרים לוועדה
להיכנס לעניין. לכן לא הייתי מציע להצמיד אותה סכום לאינדקס, ואז יהיה
צורך להביא את הדבר לאישור הוועדה.

ש. ארזי:
הוועדה הביעה מטאלה שבועין התקרות
העליונות יבאנו בהתייחס למדד, וכך
נהגנו גם בעבר. לגבי התקרה אין כלל הנראה שעלינו לפנות לוועדה הכלכלה.
עלינו לפנות רק בטעיף זה, הכלול בחוק, והטעון אישור ועדת הכלכלה.

צ. אמוראי:
אני מציע שהצעת הוועדה תהיה, שכאשר
יש התייקרות העוברת 5%, יהיה זה
סועד מהאים לטמטלה ליטורל יוצטת ולכוא לוועדת הכלכלה.

ה. פנחסוביץ:
זו רק מטאלה.

ט"ס הינ"ר א. לבני:
זו יכולה להיות המלצה. הייתי רוצה
שהמלצה תנוסח וחוצבר ואז נוכל ללאשר

את הבטחה.

ט. פלטר:
נעביר את המלצה בטכתב.

ש. ארזי:
אני מקווה שבינתיים תאשר הוועדה
את התיקון שהשר הוציא לגבי תחמית
החוק, כי העניין דחוף.

הוחלט: הוחלט לאשר את תיקון תקנה 1 בתקנות רישום קבלנים
לעבודות הנדסה בנאיות (תיקון מס' 14 לענין סעיף 14
לחוק) (תיקון), תשל"ה-1974.

ה. חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (תיקון מס' 3), תשל"ג-1973

ט"ס הינ"ר א. לבני:
טובאת לפנינו הצעת נוסח לתיקון סעיף
14 בחוק זה. השאלה אם לא צריך להוסיף
את הנוסחים הנ"ל.

ש. ארזי:
הם כבר הופיעו. רבו בתיקון זה בכנסת
השביעית ואחר כך, כהתאם לחוק הרציפות,
ונזה בכך ועוד זה באולימות בשתי ישיבות קודמות. הוועדה הטכיסה לתיקון
המוצע, אבל היתה הטתיגות של מהכז השלטון המקומי לגבי קבלני משנה
בטענה שאם הברות שיכון גוברות לא בעזרת קבלן רשום אלא בעזרת קבלן
משנה יסיל הוצרי את חובת הניקודת והפיקוח על האתר על הרשויות המקומיות,
שיצטרכו לגשת לבנין כסה פעמים ולבדוק אם כל קבלן משנה רשום. כהתחשב
בניסוק זה דחינו את רישום קבלני המשנה לשנה. עכשיו על ועדה זו לדון
אם להפעיל את החוק או לא.

הצעת התיקון, כפי שהיא מנוסחת עתה,
חלה עכשיו על יונת בדיקת קבלן ראשי, ואת זה אפשר לעשות בבדיקה אחת
של נציג הרשות המקומית, הבודק אם הבניה נעשית לפי התוכנית, לפי
קווי הגבול וכו'.

כדי להדגיע את הרשויות המקומיות,
שאינן פה, אני רוצה להוסיף שעובדנו הקנה נוספת על חובת שילוס. אנחנו
מכינים שלט בו אנחנו מציינים שקבלן זה וזה נרשם בחוק. את השלט הזה
נוציא לטל קבלנים הרשומים, כך שבכל אתר בניה יופיע שלט גדול המציינ
שהקבלן רשום. יהיה בכך כדי להקל על הרשויות המקומיות. אם לא יהיה
שלט כזה, סימן שהקבלן אינו רשום. כמו כן נוציא סטנטייל לרשויות המקומיות
בו נכתוב באילו אתרי בניה מצאנו קבלנים שאינם רשומים.

סעיף 14:

ה. פנחסוביץ:
סעיף 14 הופך להיות סעיף קטן (א).
בסעיף זה נאטר, שלא ינוצעו עבודות
הנדסה בנאיות שאינן הכספי או מהותן המקצועית חורגים מהתחום שנקבע
בתקנות באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, אלא על ידי קבלן רשום, שקיבל
רשיון לפי סעיף 3(ג) לענפים או לשנפי עבודות אלה.

מ"ס היו"ר א. לבני:

האם מיוזם של קבלנים ראשיים?

ש. ארזי:

כרגע מיוזם רק על קבלנים ראשיים, כי לבני קבלי משנה דנו את המועד.

הנוסח המקורי שהגיש לנו ועדה עורר התנגדות רבה. גם חברי הוועדה, שטעמו כי כאשר יתם מבליש בקשה להיתר כזו היא היא ברוב המקרים עדיין איננה יודע מי יהיה קבלן והוא רוצה לשלל היתר, על סמך שיש כולל לרצוא סכרו בין קבלנים. לאור הערה חשובה עד כא הועדון, גם כשני המלמטים המדנה לפניכם. לפי היתרון זה את הגיש אתם, המנהל של הוועד, בקשה להיתר בניה, תוציא לו הרשאת המקומית את היתר, אולם אלא עליה המנהל להודיע לרשות המקומית את שם המבצע, כדי שתוכל לבדוק את המבצע מופיע במסגרת הקבלנים.

מ"ס היו"ר א. לבני:

היועץ המשפטי של מרכז השלטון המקומי שלח הצעת היתרון האמורה: "ועדה מקומית לפי חוק התכנון והבניה, משנת 1965 לא תיתן היתר לפי סעיף 145 לחוק האסור להיצע עבודות הנוסח במאיות שמעיה קטן (א) חל עליהן אלא אם תוכיח מבליש בקשה או בעל היתר על ידי ראיות שתקבעה בתקנות. כי העבודה המוצעת על ידי קבלן ישום בענף העבודה המתאימה."

ת. פוחטובניץ:

הוא חוזר לבנוס הראשון, שרק עכשיו המביר סר ארזי מרוע אינו הגיוני. אדם המבליש בקשה להיתר עדיין אינו מתקשר עם קבלן, כי הוא לא יודע אם יהיו לו או לא.

ש. ארזי:

הנוסח המתוקן, בן שבעת הסעיפים, עובד על ידי משרד המשפטים, על ידי היועץ המשפטי לממשלה במנדונו ובעצמו, בתיאום עם היועץ המשפטי של משרד השיכון. לאור כל הדעות שהושמעו בוועדה זו.

מ"ס היו"ר א. לבני:

אני מבין שמרכז השלטון המקומי מחפש לו תנאים יותר טובים.

ת. פוחטובניץ:

גם טרם הוא התנגד, בטענה שאין לו מספיק כוח אדם כדי לבקר. כאשר טענה זו נדחתה על ידי הוועדה, הוא חוזר לבנוס שהודעה של הכנסת הקודמת דאחה אותו. לפני אזהרה מבקשים מן הוועדה להתליחם לבנוס החדש שהגיש.

סעיף קטן (ב):

בסיפה, במקום "על ידי קבלן" יבוא "כדי קבלן".

סעיף קטן (ג):

במקום "על כל עובד בשירותו" יבוא "על כל העובד בשירותו".

לשאר הסלים "צו הפסקה מינהלי" יבוא בקודה פסיק, שלפיהם ייטמו: "צו מאסור בטל בתום 15 ימים סיום בתינתו, צולם אם לפני כן הנוש לבית המשפט המוססך דרון בעבירה כתב אישום נגד האדם שאליה הופנה האו".

מ"ס היו"ר א. לבני:

כה זה "יסוד סביר"?

ת. פוחטובניץ:

"יסוד סביר" הוא מונח מקובל בכל ההוקים וכפוף לביקורת מש.

ש. ארזי:

אם אני בודק במסמכים שלי ורואה שפלוגי אינו רשום, יש לי יסוד סביר להניח שהוא לא רשום. אם יתגבר לכל רשות מקומית את פנקס הקבלנים המודפס הבודקת אותה ואז יטור המביר של הרשות המקומית הוא הכדיקה בפנקס.

ת. פנחסוביץ:
אם היה להם יטור סביר להציע שמבצעים
עבודה בניגוד לתנאי ההיתר - ואסרו
שהם כוללים תנאי טכילא שהעבודה תבוצע על ידי קבלן רשום - הם יכולים
להוציא צו הפסקת בניה.

מ"ם היו"ר א. לבני:
אין אפשר לעגן בתקנות המחייבות את
דישום הקבלנים גם את החובה להסציא
לרשויות המקומיות פנקס כזה?

ש. ארזי:
בתקנות זה לא מופיע, אבל כעבודה אני
יכול לומר שכבר הוצאו שני פנקסים כאלה -
אחד לשנת 1973, שני לשנת 1974, שהועברו לכל הרשות המקומית באמצעות משרד
הפנים. אני מתחייב בפני ועדה זו להעביר גם בלאה את פנקס הנוחריים לכל
רשות מקומית.

מ"ם היו"ר א. לבני:
אנשי השלטון המקומי מבקשים שחובת
ההוכחה תהיה רק על מניש הבקשה והאחראי
לביצוע. הם רוצים להטיל הכל - לפי מכתב שמוצח לפני - על מנישי הבקשות.

ש. ארזי:
בנוסף לשלט שנקבל ממני כל קבלן רשום,
שאותו הוא שם על הבנין, הוא מקבל ממני
גם אישור סודפס שנדרש כחוק לפי חוק דישום קבלנים, שאותו הוא יכול
להציג בפני הרשות המקומית שפירסמה את המכרז. אני בוחן לכל קבלן דיפלומה
שהוא קבלן רשום, אותה הוא מולה על הקיר שלו. לא צריך להיות לרשות
המקומית כל חשש שמניש הבקשה לא יוכל להוכיח זאת.

מ"ם היו"ר א. לבני:
האם הפיקסה האחרונה של סעיף קטן (ג)
באה להגן על הקבלנים?

ת. פנחסוביץ:
בוודאי. 15 יום עומד הצו, אם לא הוגש
כתב אישום, פג תוקפו.

סעיף קטן (ד):

ש. ארזי:
גם סעיף זה בא להגן על הקבלן.

סעיף קטן (ו):

סעיף זה בא לתת שיניים לחוק.

מר לוי:

אנחנו מבינים שהכרזה היא להצמיד את
גובה הקנס לגובה הקנס שנקבע בחוק
התכנון והבניה. משרד הפנים הוציא עכשיו הצעת תזכיר הסכפילה את רוב
הקנסות, ולגבי ענינה על צו הפסקה מינהלי אנחנו מציעים להגדיל את גובה
הקנס ל-20 אלף לירות במקום 10 אלפים לירות, ולענינה נמשכת - 1,000
לירות במקום 500 לירות. כדאי שהוועדה תביא בחשבון אפשרות זו.
ע. אמוראי:
לצורך הרב תקיפות הסנקציות היא לא כפי שהייתי
רוצה לראות אותה. ככל שהייתו בחוק עצמו סנקציות
יותר גבוהות, שניתן להשתמש בהן, אזוה הסנקציה גורם מהתייע. יש להגדיל
את הקנסות באופן משמעותי.

ש. ארזי:

לחיצוק הערתו של חבר-הכנסת אמוראי:
סיפרתי בישיבה האחרונה שהגשתי תביעות
משפטיות נגד קבלנים רשומים לפני שנתיים. עברו כמעט שנתיים עד שחלק
מהם הועמדו לדין. שלושה קבלנים שנשפטו קיבלו כל אחד קנס של 2,000
לירות עבור בניית בתים שבהם עשר לירות. אם קבלן המרוויח על בית
מאות אלפי לירות נקנס ב-2,000 לירות, טובן שדאי לו להמשיך לעבוד על
החוק. אם יכניסו את התיקון שמשרד הפנים מבקש להכניס על הגדלת הקנס,
זה עשוי לתת שיניים לחוק.

מ"ם היו"ר א. לבני:

אני מציע שבלך בדרך זאת. כאשר את
הסעיפים הקטנים (5) עד (ה). לגבי
סעיפים קטנים (ו) עד (ז) מבקש את משרד הפנים לשלוח לבו בקשה בכתב
להגדלת הקנס ונדון עליו בהקדם האפשרי בפורום יותר רחב.

ע. אמוראי:
אם משרד הפנים לא יעשה זאת, ההצעה
תבוא בשמי.

ת. פנחסוביץ:
משרד הפנים לא ניקש להגדיל את הקנס,
אלא הסב את השוואת לב חברי הוועדה
לעובדה שבחוק התכונן והבניה הגדיל את הקנס.

ט"ס הינ"ר א. לבני:
היה דיון שבפני חברי הוועדה והיה
מסודר.

ש. ארזי:
בישיבה האחרונה הודעת לרוועדה, שבאשר
את כל הנושא בפני מועצת הקבלנים -
מועצה דומה שבה סייגו קבלנים, נציגי ציבור ונציגי השלטון המקומי -
היא ייסתה את כוונת להביא בפני ועדה זו את בקשתה, פה אחד, לזרז את
איטוד התיקון, כי אחרת אין לשנות משמעות. הינת דחוי-הכנסת אכודאי מציע
להכפיל את הקנס, יכילת ועדה זו על דעת עצמה לשנות משהו מבלי להנות
למכתב ממשרד הפנים. אגף מציע להתחשב בבקשתו.

ט"ס הינ"ר א. לבני:
לא נאשר הינו, אלא בנוכחות היושב-ראש
הקבוע של הוועדה. אנקש מטר ארזי
שיעביד משאל, בעל-פה או בכתב, בין חברי מועצת הקבלנים אם נדאייה להם
הכפלת הקנס. הייתי רוצה שהם יחיו מודעים לדרישה להכפלת הקנס.

ש. ארזי:
אעשה זאת מיד.

הישיבה נועלה בשעה 11.05